

Övre Ulleruds kyrka

Kyrka och religion

Sedan 1200-1300-talet har det funnits en kyrka på platsen där Övre Ullereds kyrka ligger. Den äldsta låg bara ett fåtal meter söder om den nuvarande. En av pilgrimslederna till Trondheim, den längs Klarälven från söder gick förbi här och Klarälven var under denna tid liksom under andra tider en viktig kommunikationsled.

Den äldsta kyrkan byggdes till och förlängdes på 1600-talet. Men den revs då den nuvarande byggdes 1727. Tornet uppfördes dock först år 1796. Kyrkan fick sitt nuvarande utseende 1867 efter en del reparationer.

Från den gamla kyrkan finns

- ett gotiskt senmedeltida triumfkrucifix framför koret,
- en dopfunt i sandsten från 1200-talet, som står på en stenplatta med runalfabetet,
- ett miniatyrskåp med fack för relikier, från omkring år 1500, som nu tillhör Statens historiska museums samlingar, där det permanent ställs ut.

Altaret är inte från den gamla kyrkan utan är från år 1740. De skulpterade figurerna är utförda av bildhuggaren Isaac Schullerström från Karlstad.

Vid 1800-talets mitt var det kyrkan och religionen som styrde människor, fattiga och rika, helg och vardag. En husbonde ansvarade för att familj, drängar och pigor kunde sin Luthers katekes och att folk vid husförhören uppförde sig ordentligt. Vid husföehören noterades också hur man levde, ingångna giftemål, födda, döda och hur det stod till med läskunnigheten.

Nattvardsgång och kyrkobesök registrerades. Denna svenska folkbokföring lär vara unik i världen.

De som bodde i Hällekil hade rimligt avstånd till kyrkan och till postkontoret som låg i sockenstugan. Men det var långt att gå eller åka med häst för de Hällekilsbor som bodde i Butorp, Hällekilssätern och Örtenbråten. Sockenbor med lång väg hade möjlighet att övernatta i kyrkbodarna. Förutom lång och dålig körväg skulle man över älven. Färjeställen fanns vid Olsäter och Edeby. Vid Äckera, från den sydligaste delen av Hällekils hemman, kunde man bli rodd över till västra sidan på söndagar. Vid sekelskiftet, omkring år 1900 tog Bengt i Backera tre öre per rodd, men han hade sällan växel på en femöring.

Till skillnad från de flesta byar runt sekelskiftet 1800-1900 bildades aldrig någon frikyrkoförsamling i Hällekil. Medan flera Hällekilsbor anslöt sig till bapstisterna i Butorp. Kyrkans samhällsansvar upphörde i och med att kommuner bildades. Vid mitten av 1900-talet hade kyrkan fortfarande stort inflytande i bondesamhället. Kristendomen var ett viktigt ämne i skolan. Varje skoldag inleddes med morgonandakt och barnen hade i hemläxa att lära sig psalmer utantill. Men till skillnad från äldre tider hade prästen inte längre samma inflytande över skolan.

Läs vidare om Övre Ulleruds kyrka i pamfletten Övre Ulleruds Kyrka av Karl-Arne Karlsson (ISBN 91-85224-17-0).

Socken – kommun och församling

Fram till 1843 sköttes alla socknens ärenden genom sockenstämma. Därefter tog **kyrkorådet** hand om det kyrkliga och **sockenstämman** tog hand om hälsovård och skola. År 1863 skildes samhällets ärende från kyrkliga. Från 1863 kallas den kyrkliga organisationen för församling. Den världsliga grundenheten kallas kommun. Övre Ullerud var egen kommun till 1952 då den sammanslogs med Nedre Ullerud och blev Ulleruds kommun. 1974 sammanslogs Ulleruds kommun med Forshaga kommun. 2006 lades Nedre Ulleruds och Övre Ulleruds församlingar samman och blev Ulleruds församling (Wikipedia).